

10 SEPT

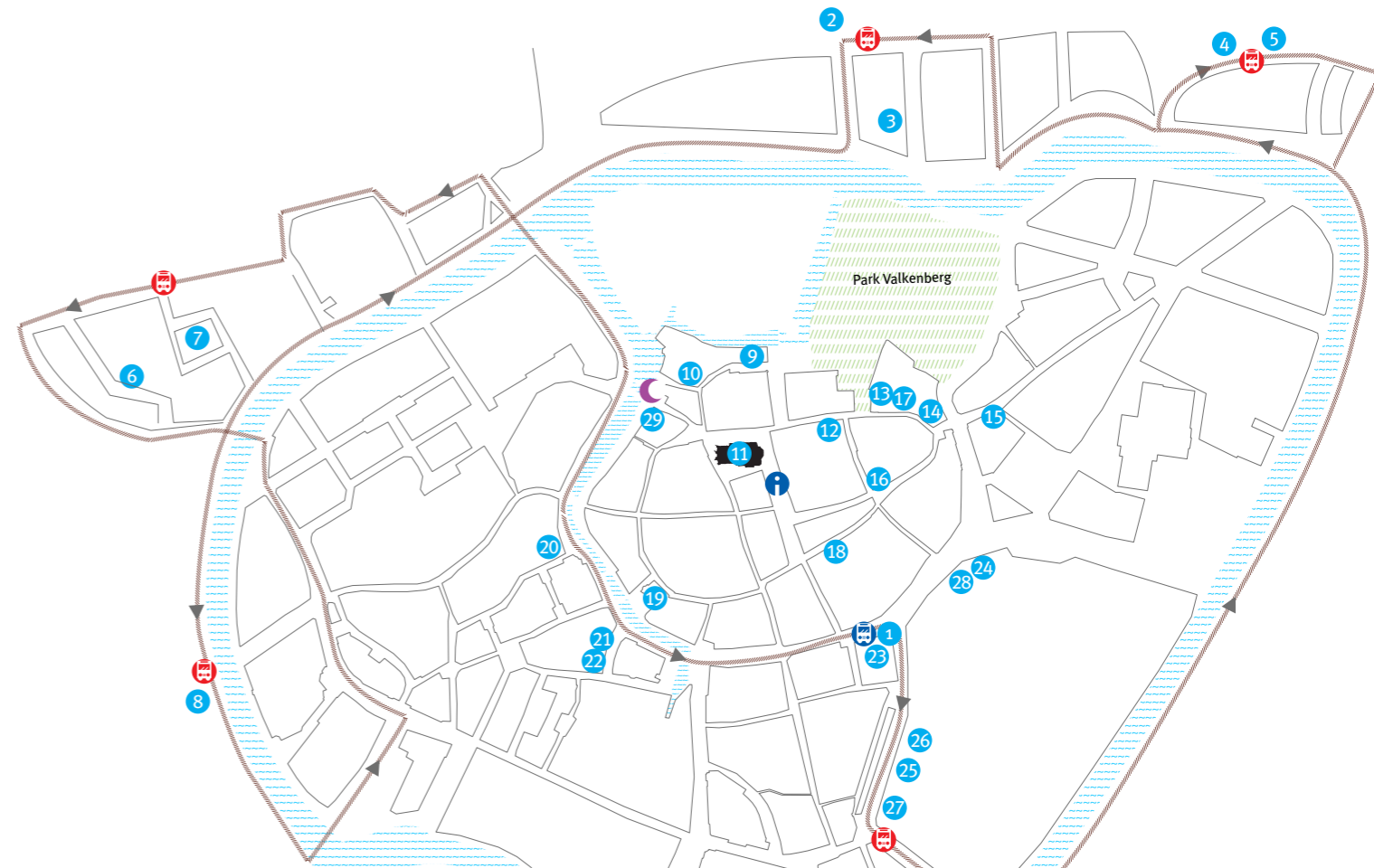
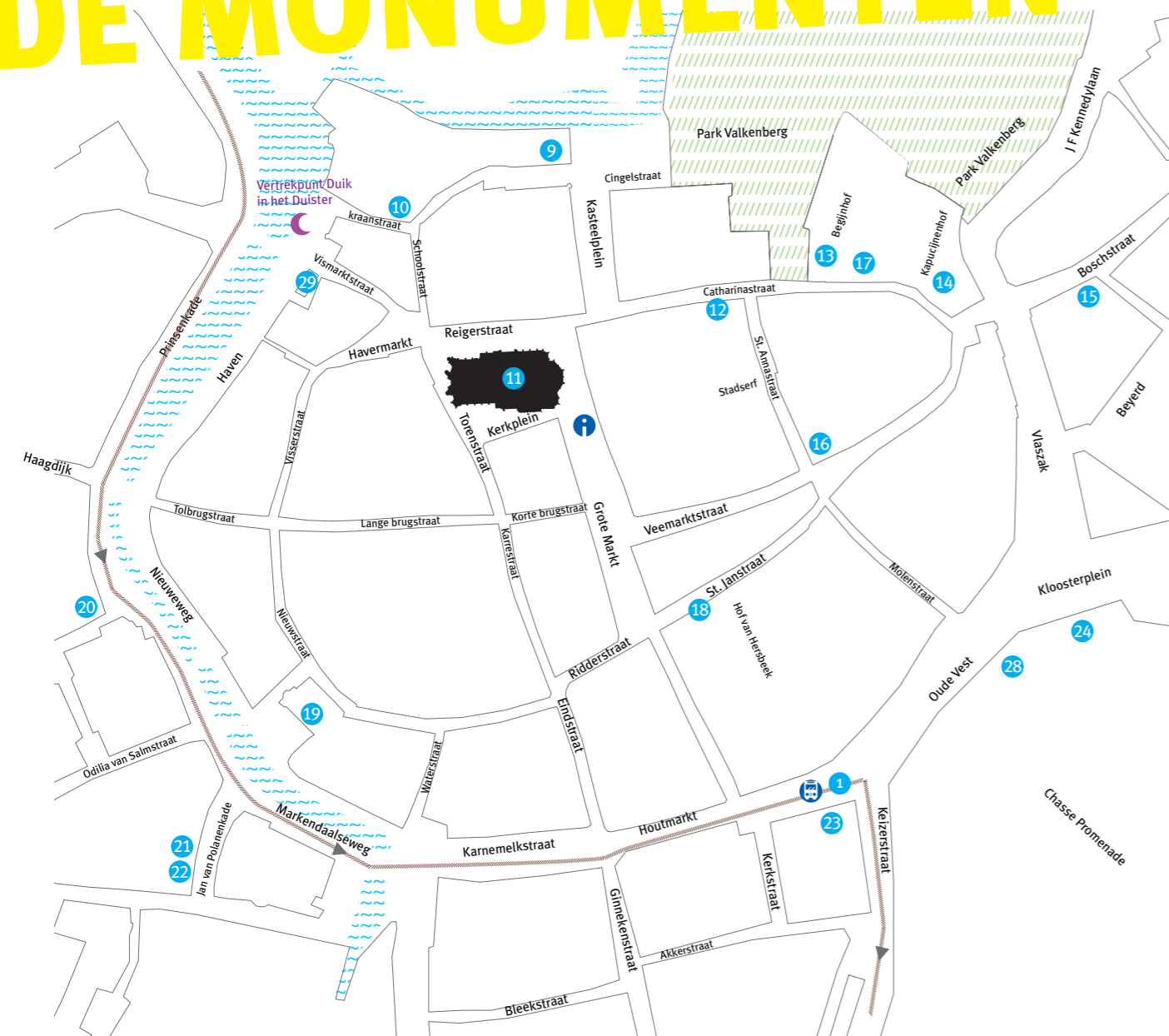
Open Monumentendag

WORDT VERVOLGD

Hoe houden we Breda bij de tijd?

DE MONUMENTEN

- i** Informatiepunt - Grote Markt, p 8
- 1** Oldtimerbussen - Oude Vest, p 9
- 2** Apollo Hotel - Stationsplein 14, p 10
- 3** Via Breda - Willemstraat, p 11
- 4** De Drie Hoefijzers - Ceresstraat 13, p 12
- 5** Brouwhuis - Ceresstraat 15, p 13
- 6** Lunet B - Reduitlaan 31, p 14
- 7** Slangentoren - Reduitlaan 39, p 15
- 8** Annastede - Haagweg 1, p 16
- 9** Koningin Wilhelminapaviljoen, Kasteelplein 10, p 17
- 10** Huis Brecht, via Kasteelplein 10, p 17
- 11** Grote Kerk - Kerkplein 2, p 18
- 12** Van Aalst - Catharinastraat 14, p 20
- 13** Begijnhof - Catharinastraat 23-81, p 21
- 14** Koetshuis - Kapucijnenhof 38, p 22
- 15** Graphic Design Museum - Boschstraat 22, p 23
- 16** Latour - Veemarktstraat 31, p 24
- 17** Kickstart - Catharinastraat 87, p 25
- 18** Sint Antoniuskerk - Sint Janstraat 16, p 26
- 19** Kapel - Nieuwstraat 27-29, p 27
- 20** Galerie Ecker - Markendaalseweg 18, p 28
- 21** Pelmolen - Jan van Polanenkaade 26, p 29
- 22** De Noordpool - Jan van Polanenkaade 28, p 30
- 23** Postkantoor - Oude Vest 2/4, p 31
- 24** Holland Casino - Kloosterplein 20, p 32
- 25** Breda's Museum - Parade 10, p 33
- 26** Archeologisch Depot - Keizerstraat 7/9, p 34
- 27** Poppodium Mezz - Keizerstraat 101, p 35
- 28** Stadsgalerij - Oude Vest 34, p 36
- 29** Vishal - Haven 21, p 37
- ☾** Duik in het duister - Spinolaboot, Haven, p 38
- 🚌** Bushalte
- 🚌** Vertrekpunt busroute

VOORWOORD

Open Monumentendag staat dit jaar in het teken van hergebruik en herbestemming van monumenten. Onder het motto 'Wordt vervolgd' geven we in Breda onze eigen speelse invulling aan het landelijke thema 'Nieuw gebruik, oud gebouw'. Gebouwen maken in de loop van de jaren een hele gebruiksgeschiedenis door, met soms veel aanpassingen. Ook de generaties na ons zullen op hun eigen manier invulling geven aan het gebruik van gebouwen en openbare ruimte. Dus het verhaal van elk gebouw en elke plek in de stad 'wordt vervolgd'.

Daarmee kan ik een link leggen naar het Stripfestival Breda, dat ditzelfde weekend wordt gehouden. Ook een strip wordt vervolgd en houdt de lezer vaak in spanning: wat zou er nu weer gaan gebeuren? Om de twee evenementen te verbinden hebben we de twee stripfiguren Bert en Sophie in het leven geroepen. Ze staan op de posters die de afgelopen weken in de stad te zien waren, en vandaag markeren ze de toegang tot alle deelnemende panden.

Wordt vervolgd: de tijd schrijdt voort, of we dat nu willen of niet. We koesteren het oude, maar maken ook dankbaar gebruik van het nieuwe. De inzet van moderne media mag dan ook niet ontbreken bij een evenement

als dit. De Bredase Open Monumentendag is daarom op Facebook en Twitter te vinden en we werken vanaf vandaag ook met QR-codes. Lees meer daarover op pagina 8 in dit boekje. Kijk vooral ook op de website www.openmonumentendagbreda.nl, bijvoorbeeld om een persoonlijk programma samen te stellen.

Ook Open Monumentendag Breda zelf 'Wordt vervolgd', en zou zichzelf niet zijn zonder het spannende avondprogramma 'Duik in het duister'. Dat is elk jaar weer een groot succes voor alle leeftijden. Deze keer komen de gebouwen wel heel letterlijk tot leven. Komt dat zien en horen: de gebouwen fluisteren.

Er is genoeg te beleven. Kies en geniet. Alles is gratis – een cadeau van uw stad en van de vele vrijwilligers die hier belangeloos aan meewerken. Veel plezier!

*Wilbert Willems
Wethouder Mobiliteit,
Duurzaamheid en Cultuur*

4

Bert en Sophie lopen door de stad. Bert blijft soms even stilstaan. Dan kijkt hij omhoog langs een oude gevel. Zijn mond gaat open en hij wil Sophie vertellen over de geheimen die daarachter verborgen liggen, de roddels over de vroegere bewoners, de sterke verhalen over hun moedige daden. Maar Sophie trekt Bert al mee, verder door de straten, want daar hoort ze muziek. In de verte ziet ze grappige mensen met gekke hoeden op. Daar wil ze bij zijn. Bert bewaart zijn verhalen voor straks, maar hij zal ze zeker vertellen, en Sophie zal met open mond luisteren. Het is Open Monumentendag 2011 in Breda.

Herbestemmen, hergebruiken

Breda leeft, en heeft jong en oud veel te bieden, want Breda wordt vervolgd. De stad heeft een lange geschiedenis en een minstens zo lange toekomst. Op deze dag ervaar je hoe elk stukje stad zijn eigen vervolg heeft, vaak al sinds de middeleeuwen.

Breda koestert haar gebouwen en openbare ruimte. Zij herbestemt en hergebruikt. Zij doet dat vandaag de dag opnieuw, maar hergebruik is van alle tijden. Kloosters werden kazernes, postkantoren werden hotels, vestingwerken werden singels, compleet met fiets- en flaneerpaden. Tijdens Open Monumentendag kom je talloze voorbeelden tegen van dit hergebruik. Soms heeft een gebouw wel 9 bestemmingen gehad voor je het vandaag betreedt en lijkt wel een kat met 9 levens... Vandaag ga je op stap in de dynamische stad Breda en ondervind je zelf

5

WORDT VERVOLGD

Grote Markt 1898

Van marktplein tot horecaterras

De Grote Markt ontstond in de middeleeuwen als centraal plein waar etenswaren verhandeld werden. Sommige producten hadden er hun eigen plek, zoals de vleeshal en de lakenhal. Ook waren er de jaarmarkten, die later overgingen in kermissen. Er kwamen processies langs en later carnivalesoptochten. De intochten van de Nassaus, de heretogen van Brabant en de koning van Spanje werden er gevierd. De Heren van Breda legden hun eed af op het bordes van het Stadhuis. Straffen werden er ook uitgedeeld, tot onthoofdingen aan toe. In de 19de eeuw werd de tram aangelegd over het plein en in de 20ste eeuw nam het autoverkeer er toe, dat ten slotte van het plein verbannen werd. En nu kunnen we er genieten van het mooie weer op de vele terrassen.

DAGPROGRAMMA

11.00 - 17.00	Informatiestand geopend	Grote Markt		8
12.00 - 17.00	Alle panden open (Drie Hoefijzers alleen toegankelijk met rondleiding)			
Doorlopende activiteiten tussen 12.00-17.00 uur				
	Bureau Herbestemming	Grote Markt		9
	Actiegroepen Teugen	Overall in het centrum		9
	Postillon d'amour	Stationsplein 14		10
	Gejuich in de Willemstraat	Willemstraat 5		11
	Brand	Reduitlaan 39		15
	Turfschipper en een school	Kasteelplein 10		17
	Intieme rust	Catharinastraat 23-81		21
	Klooster en cradle	Catharinastraat 87		25
	De Fabriek	Markendaalseweg 18		28
	Terrazzo en ijs	Jan van Polanenkade 28		30
	Wat ligt daar?	Keizerstraat 7-9		34
Starttijd elk half uur tussen 12.00 en 16.30 uur				
	Vertrek Oldtimerbus	Oude Vest bij postkantoor		8
	Dromen en daden	Ceresstraat 13		12
	Turfschipper en school	Kasteelplein 10 (Huis Brecht)		17
	Vliegende tapijten	Catharinastraat 14		20
	Zwijmelen in de wijnkelder	Veemarktstraat 31		24
	Illuster Nonnenkazernecasino (eerste rondleiding 13.00 uur)	Kloosterplein 20		32
	Wat ligt daar?	Keizerstraat 7-9		34
	Zouk en vis	Vishal/Haven		37
Tijden andere activiteiten				
div. tijden	Baken van muziek - Torenbeklimmingen	Kerkplein 2		18-19
12.00	Baken van muziek - Inluiden	Kerkplein 2		18-19
12.30	Intieme rust	Catharinastraat23-81		21
13.00	Mannen met baarden	Reduitlaan 31		14
13.00	Baken van muziek - Pierre Bastin	Kerkplein 2		18-19
13.00	De wereld een dansvloer	Nieuwstraat 27029		27
13.00	Vechten tegen molens	Jan van Polanenkade 26		29
13.00	Van Mess tot Mezz	Keizerstraat 101		35
13.30	Leven in de brouwerij	Ceresstraat 15		13
13.30	Pure liedjes bij de paarden	Kapucijnenhof 38		22

ALLE
ACTIVITEITEN
GRATIS!

- informatiepunt
- halte busroute
- niet rolstoeltoegankelijk
- je mag meedoen!
- ook leuk voor kinderen
- theater
- muziek
- verhalen / debat
- rondleiding met gids
- boekenmarkt
- tentoonstelling
- dans

13.30	Passie in het postkantoor	Oude Vest 2+4		31
13.30	Zingend blad	Sint Janstraat 16		26
13.40	Baken van muziek - TADN	Kerkplein 2		18-19
14.00	Mannen met baarden	Reduitlaan 31		14
14.00	Anna's vreugde	Haagweg 1		16
14.00	De wereld een dansvloer	Nieuwstraat 27029		27
14.00	Vechten tegen molens	Jan van Polanenkade 26		29
14.00	Van Mess tot Mezz	Keizerstraat 101		35
14.00 - 16.00	Ruiterwacht op het Nonnenveld	Oude Vest 34		36
14.20	Baken van muziek - Cappella Breda	Kerkplein 2		18-19
14.30	Leven in de brouwerij	Ceresstraat 15		13
14.30	Intieme rust	Catharinastraat23-81		21
14.30	Passie in het postkantoor	Oude Vest 2+4		31
14.30	Pure liedjes bij de paarden	Kapucijnenhof 38		22
14.30	Zingend blad	Sint Janstraat 16		26
15.00	Mannen met baarden	Reduitlaan 31		14
15.00	Anna's vreugde	Haagweg 1		16
15.00	Baken van muziek - Pierre Bastin	Kerkplein 2		18-19
15.00	De wereld een dansvloer	Nieuwstraat 27029		27
15.00	Vechten tegen molens	Jan van Polanenkade 26		29
15.00	Van Mess tot Mezz	Keizerstraat 101		35
15.30	Leven in de brouwerij	Ceresstraat 15		13
15.30	Passie in het postkantoor	Oude Vest 2+4		31
15.30	Pure liedjes bij de paarden	Kapucijnenhof 38		22
15.30	Zingend blad	Sint Janstraat 16		26
15.40	Baken van muziek - Cappella Breda	Kerkplein 2		18-19
16.00	Mannen met baarden	Reduitlaan 31		14
16.00	Anna's vreugde	Haagweg 1		16
16.00	De wereld een dansvloer	Nieuwstraat 27029		27
16.00	Vechten tegen molens	Jan van Polanenkade 26		29
16.00	Van Mess tot Mezz	Keizerstraat 101		35
16.20	Baken van muziek - TADN	Kerkplein 2		18-19
16.30	Leven in de brouwerij	Ceresstraat 15		13
16.30	Passie in het postkantoor	Oude Vest 2+4		31
16.30	Pure liedjes bij de paarden	Kapucijnenhof 38		22
16.30	Zingend blad	Sint Janstraat 16		26
19.00 - 22.00	Duik in het duister: De stakende stad	Spinolaboot/Spanjaardsgat		38

VERTREKPUNT
GROTE MARKT,
VOOR STADHUIS
11.00-17.00 UUR

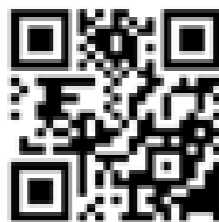
Informatiestand

Op de Grote Markt staat de informatiekraam met alle informatie over Open Monumentendag Breda 2011. Hier worden de programma-boekjes uitgereikt, liggen inschrijffijsten voor diverse rondleidingen en staan vrijwilligers klaar om alle vragen te beantwoorden.

QR-code

Op 35 monumenten in Breda is vanaf vandaag een QR-code aangebracht, een unieke blokjescode die werkt als een streepjescode. Open het programma, lees de QR-code af met een smartphone met internetverbinding en kom meer te weten over het monument. Staat er nog geen QR-reader op je smartphone? Ga dan naar www.i-nigma.mobi om de QR-reader te downloaden. Test hem meteen uit op bovenstaande code. Ook bij de informatiestand kan het programma gedownload worden en is hulp beschikbaar. Heb je geen smartphone? Geen nood. Op veel plaatsen staan gidsen klaar om uitleg te geven.

Erfgoed van Breda

OLDTIMERBUSSEN
OUDE VEST BIJ
POSTKANTOOR
12.00-17.00 UUR

Maak een ritje in een rijdend monument: één van de schitterende oldtimerbussen

die door de stad pendelen. De bussen vertrekken elk halfuur vanaf de startplaats bij het Postkantoor-gebouw aan de Oude Vest (zie blz. 31). De bussen doen diverse haltes bij monumenten aan (zie routekaartje blz 3). Op- of afstappen mag op alle haltes. Staat dit icoontje bij een monument, dan is er een bushalte.

Stap in de de gestroomlijnde trambus Ford 59B uit 1937 (BBA bus 353), of de Volvo City Coach, bijgenaamd 'de nozem', uit 1961 (BBA 549). Het zijn bussen die werkelijk in Breda hebben gereden. Oudere Bredanaars zullen ze zeker herkennen. Ze vervoerden schoolkinderen, verliefde jongvolwassenen en trotse ouders en grootouders. De Stichting Veteraan Autobussen brengt ze vandaag terug.

WIJ VOEREN ACTIE

1 BUREAU HERBESTEMMING EN DE ACTIEGROEPEN

'TEUGEN!'

GROTE MARKT,
BIJ GROTE KERK
12.00-17.00 UUR

Bij de Grote Kerk is het Bureau Herbestemming gevestigd. Praat mee over de toekomst van de stad. Als de ambtenaren van Bureau Herbestemming hun eigen wil doordrukken, zoek dan de actiegroepen op het plein op. Plant bloempjes en plantjes met de Tuin-guerilla. Maak meer parkeerplaatsen met de Architecten. Trek een huispak en slippers aan met de gezellige Bewoners, wier douche

het overal lijkt te doen. Pleit voor meer winkels met de Winkeliers en hun winkelwagentjes. Zoek alle groepen even op en kies welke het beste bij je past. Ga daarmee op de foto om je steun te betuigen. Beslis mee over het lot van de stad. En als Bureau Herbestemming dan nog niet luistert zit er maar één ding op: nog harder protesteren!

INFO EN RIJDEND MONUMENT

2 APOLLO HOTEL

STATIONSPLEIN 14

12.00-17.00 UUR

Liefde op het eerste gezicht voor een gebouw, kan dat? Ooit eerder een liefdesgedicht geschreven voor een beeldschone gebouw en als post laten bezorgen door een postillon d'amour? De dichters Kees van Meel en Pien Storm van Leeuwen staan je bij in het poëtisch onder woorden brengen van je gevoelens en gedachten over jouw liefdesobject. Bij de foto's van gebouwen die ze laten zien komen de herinneringen vast en zeker snel boven. Zet een gebouw je in vuur en vlam, maakt het je boos, zet het je aan het dromen? Schrijf het op! Lukt liefdespoëzie niet, stuur dan gerust een haatmail. Het is immers allemaal maar spel. Regelmatig rijdt de postillon d'amour heen en weer tussen dit voormalige stationspost-

De dichters

gebouw en het voormalige postkantoor aan de Oude Vest om alle pennenvruchten weg te brengen. Zo zijn beide gebouwen een dag weer in gebruik als postkantoor.

Het gebouw stamt uit 1937. Hier werd post in en uit treinen geladen. Het is ontworpen door Ir. Joh. G. Robbers. Opvallend zijn de twee 'voorgevels'. Het gebouw moest er

TOEN: STATIONSPOSTGEBOUW
NU: HOTEL

POSTILLON D'AMOUR

aan de spoor kant én aan de straatkant goed uitzien. (Zoek de verschillen!) Het werd bijna gesloopt toen de PTT (Posterijen, Telegrafie en Telefonie) in 1980 de postdistributie reorganiseerde. Men dacht erover om er woningen in te maken, maar het werd een hotel, eerst Mercure, nu Apollo. De grote letters 'Post' zijn verdwenen.

TOEN: HOUTEN STATION
NU: GEDATEERD STATION
STRAKS: OV TERMINAL

3 INFORMATIECENTRUM

VIA BREDAK

WILLEMSTRAAT 5

12.00-17.00 UUR

Ontdek hier hoe het stationsgebied er uit komt te zien. Het oude houten station riep nostalgische gevoelens op. Maar nu is dit de locatie waar een nieuwe OV-terminal straks het nieuwe reizen inluidt. Gemeente en ondernemers werken samen om hier de kwaliteit van ondernemen, wonen, werken

en cultuur te vergroten. In Willemstraat 5 kun je met eigen ogen zien hoe dat gebeurt. Eind 19de eeuw vormde het station de belangrijkste toegang tot de stad. Mede daarom werden de straten naar het station naar leden van het koningshuis genoemd. Zo ook de deze straat, genoemd naar koning Willem III. In 1874 is hij er ook werkelijk doorheen gekomen. Hij kwam met zijn zoon prins Alexander en zijn broer prins Hendrik per trein naar Breda om in Ginneken het Citadelmonument te onthullen. Op het station stapte hij over op de open rijktuig.

Hij moet haast wel door de Willemstraat hebben gereden. Daarna reed hij volgens de overlevering 'onder oorverdovend gejuich' door de versierde straten.

DROMEN EN DADEN

TOEN: HOOFDKANTOOR BROUWERIJ
NU: LUXE KANTOREN

boeken en spullen van vroeger neemt bijvoorbeeld een ex-medewerker van de brouwerij je mee in zijn herinneringen. En misschien is er ook nog wel een dromer die wil vertellen over wat het gebouw en het terrein in de toekomst voor Breda zouden kunnen betekenen. Droom gerust mee. Vragen stellen en meepraten mag. De mensen van B-inmotion houden de vaart en de spanning erin.

4 DE DRIE HOEFIJZERS

CERESSTRAAT 13

• RONDLEIDINGEN

VANAF 12.00 UUR

• KAARTJES VOOR

RONDLEIDINGEN

GROTE MARKT

Zo mooi als het hoofdkantoor van bierbrouwerij De Drie Hoefijzers gerenoveerd is, dat is bijna niet te geloven. Bewonder het gebouw uit 1926. Let op de ingang, met glas-in-loodramen en een fors hoogrelief, dat de beheersing en ordening van de elementen door de mens voorstelt. Ook het interieur is goed bewaard gebleven en prachtig aangekleed met kostbare hout- en natuursteensoorten.

Schuif aan het einde van de rondleiding aan bij de verhalenvertellers. Tussen foto-

LEVEN IN DE BROUWERIJ

TOEN: BROUWERIJ
STRAKS: ???

5 BROUWHUIS

CERESSTRAAT 15

12.00-17.00 UUR

• 3D-BELEVING 13.30, 14.30,
15.30, 16.30 UUR

Vandaag is er leven in de brouwerij. Budha Building (a.k.a. Hans Timmermans) brengt met zijn multimediale voorstelling verleden en toekomst van de brouwerij bij elkaar alsof je er middenin staat. Dat gebeurt met spannende 3D-videobeelden begeleid door

vernieuwende computermuziek die daar speciaal voor gecomponeerd is. Het effect is een indringende belevenis.

Het Brouwhuis uit 1930 heeft stijlelementen van de Nieuwe Zakelijkheid. De ketelinstallatie werd uit Duitsland gehaald. Op het terrein zijn ook nog de voormalige mouterij en dus voorloper Ceres (uit 1880) te zien en de fabrieksschoorsteen. Voor de toekomst van het Brouwhuis bestaan grootse plannen. Grand café? Woonpand? Kantoor? Museum? Evenementenhal? Wat vind jij?

Hans Timmermans, Budha Building

6 LUNET B

REDUITLAAN 31

12.00-17.00 UUR

▸ MUZIEK 13.00, 14.00,
15.00, 16.00 UUR

Mannen met baarden mogen dan stoer heten te zijn, ze zijn vaak ook heel gevoelig. Dat bewijzen David en Martijn, die met banjo en accordeon roerende eigen composities in brabo-folk-stijl ten gehore brengen. Wat past beter in het reduit, bedoeld voor oorlog en gevechten, maar omgebouwd tot vriendelijk kantoor met knusse ontmoetingsplekken? De Lunetten A en B moesten sinds 1843 de stad beschermen tegen de afgescheiden Belgen. Het reduit was binnen dit verdedigingswerk een soort bunker die zelfstandig te verdedigen was en diende als laatste wijkplaats voor de bezetting. Het had drie mortierkazematten, twee kanonkazematten (schietruimes) met daartussen een kruitmagazijn. Hiervandaan is echter nooit één schot gelost. Het werd vrede en de vesting had geen functie meer. In Lunet A werd petroleum opgeslagen, tot het werd gesloopt. Lunet B werd gebruikt als mestvaalt en zoutopslagplaats. Het zout tastte de dikke bakstenen muren aan. De ruïne is prachtig zichtbaar en bruikbaar gebleven in het glazen kantoorgebouw. Een mooi visitekaartje voor Van Rothuisen Van Doorn 't Hooft Architecten Stedenbouwkundigen. Ook mannen met baarden? Of vrouwen met hakken? Ga zelf maar kijken.

MANNEN MET BAARDEN

DAVID & MARTIJN

TOEN: VESTINGWERK
LATER: OPSLAGPLAATS
NU: ARCHITECTENBUREAU

7 SLANGENTOREN

REDUITLAAN 39

12.00-17.00 UUR

Wanneer echte brandweermannen over hun spannende ervaringen gaan vertellen staat de slangentoren al snel in lichterlaaie van de energie. Zie en hoor hoe het eraan toegaat bij de brandweer. Voel mee hoe het vroeger was en hoe het nu is om uit te rukken voor een brand. De vertellers gaan terug in de

tijd, naar de grote stadsbrand van 1534. Hoe bluste men? Met emmertjes water? Dan mogen we wel blij zijn dat de brandweer bestaat, met alle moderne technieken. En dat we veiliger bouwen. Toen waren de huizen van hout, en dat wil wel branden.

De brandweerkazerne die hier in 1957 werd gebouwd was geïnspireerd op een voor die tijd zeer moderne Zwitserse kazerne. Het complex bood ruimte aan acht brandweerswagens plus slaapzalen, verblijfsruimten,

werkplaatsen, een kantoor, een gymzaal, een slangentoren, een slangenberging en een slangenwasgang. Nu biedt het Blushuis ruimte aan diverse creatieve bedrijven en in de slangentoren huist Grosfeld van der Velde Architecten. Ook deze bewoners vertellen hun verhalen, die gaan over hun passie als ondernemer, hun relatie met het gebouw en hoe de plek hen inspireert tot creativiteit. Kortom: voor inspiratie moet je in de brandweerkazerne zijn.

BRAND

TOEN: BRANDWEERKAZERNE
NU: ARCHITECTENBUREAU

ANNA'S VREUGDE

TOEN: KERK
NU: KANTOREN

8 **ANNASTEDE**

HAAGWEG 1

12.00-17.00 UUR

↳ CONCERT 14.00,
15.00, 16.00 UUR

Joli Cuer laat horen hoe gregoriaanse melodieën in middeleeuwen en renaissance gebruikt en hergebruikt werken als basis voor meerstemmige kerkmuziek. De vier zangers met renaissancetrombonist laten zich coachen door dirigent en organist Henk Verhoef, wat de doorlopende openbare repetitie minstens zo interessant maakt als de concertjes met werken van Josquin Desprez en Lupus Hellinck.

De muziek komt helemaal tot zijn recht in het neogotische kerkgebouw uit 1904 van Jos Cuypers en Jan Stuyt, dat nog goed te zien is doordat er veel glas is gebruikt voor de ingebouwde kantoorruimtes. Veel rooms-katholieke kerken werden sober opgeleverd. Geld voor de inrichting werd bijeen gesprokkeld. In dit geval kreeg men het geld voor de geplande toren en de gebrandschilderde ramen nooit bij elkaar. In de ramen zijn de namen te lezen van de heiligen waarvan de beeltenis, wegens geldgebrek, nooit is aangebracht is.

TURFSCHIPPER EN EEN SCHOOL

9-10 **KONINGIN WILHELMINA
PAVILJOEN EN HUIS BRECHT**

KASTEELPLEIN 10

12.00-17.00 UUR

Twee schitterende monumenten zijn hier te bezichtigen, en die bieden elk ook nog eens een boeiend programma.

Het Koningin Wilhelmina Paviljoen werd gebouwd in 1867 naar ontwerp van de Bredase stadsarchitect A.J.F. Cuypers, als school (HBS, Hogere Burger School). Het gebouw was een technisch hoogstandje. Vooral het verwarmings- en

dit gebouw. Wees erbij en luister met ingehouden adem naar echte mensen en hun echte ervaringen. Niets is verzonnen!

In Huis Brecht kun je luisteren naar het spannende 'verhaal van het turfschip', verteld door de Bredase Vertelkring aan de hand van striptekeningen van Hans G. Kresse. Het is een sfeervol hofhuis (adellijke woning), gebouwd in de laatgotische stijl van de 14e en 15e eeuw. Het werd grondig verbouwd rond 1830. Er zijn onder andere een galerij met gewelven en een trappenhuis uit de vroege renaissance te bewonderen.

Erven Hans G. Kresse

ventilatiesysteem was zeer modern. Na aankoop door de KMA kreeg het diverse bestemmingen, zoals bibliotheek, militaire uitgeverij, lesgebouw, practicum voor de verbindingdienst en soldatenkledingmagazijn. Na een grondige restauratie in 2008 kreeg het zijn nieuwe naam en functie. Momenteel zijn hier burelen van onder andere de Nederlandse Defensie Academie gevestigd en is er een permanente expositie van de Stichting Historische Verzameling KMA over de geschiedenis van het Kasteel van Breda. Deze kreeg speciaal voor deze dag een extra accent op het hergebruik van het gebouw met een bijzondere fototentoonstelling. B-inmotion zorgt voor verhalenvertellers, die uit de eerste hand vertellen over hun belevenissen in en om

11 GROTE KERK

KERKPLEIN 2

12.00-17.00 UUR

- ▶ 12.00 UUR INLUIDEN
- ▶ 13.00 UUR PIERRE BASTIEN
- ▶ 13.40 UUR TADN
- ▶ 14.20 UUR CAPPELLA BREDA
- ▶ 15.00 UUR PIERRE BASTIEN
- ▶ 15.40 UUR CAPPELLA BREDA
- ▶ 16.20 UUR TADN
- ▶ TORENBESKLIJMING
(V.A. 12 JAAR) ZIE BORD,
ALDAAR AANMELDEN

Deze middag komen oud en nieuw bij elkaar in een spannende caleidoscoop van muzikale ervaringen.

- De dag wordt geopend door de stadsbeiaardier en de Bredase Torenblazers.
- Het Klokkenluiders-Gilde Breda (KGB) luידt de Nassau-Bredaklok uit 1695.
- Bij de inventieve Pierre Bastin hoor en zie je hippe zelfgebouwde instrumenten van meccano, bamboestokken en papier, aangedreven door elektromotoren.
- TADN (The Art of Doing Nothing) laat zien en horen hoe het klassieke orgel heel geschikt is voor subtiele én spectaculaire nieuwe muziek. De groep presenteert de voorstelling Fields of Energy: nieuwe muziek met fluit, altfluit, percussie, orgel

18

en elektronica, gebaseerd op oude tradities. Door slim gebruik van de kerkruimte voel je je omgeven door geluid.

- Pakkende koormuziek vult de hele kerk als de Cappella Breda onder leiding van Daan Manneke een Nassau-programma zingt ter ere van de Christoffel-schildering en haar ontstaanstijd, de 16de eeuw, de tijd van de Nassaus.

De Grote of Onze Lieve Vrouwekerk, het meest opvallende monument van Breda, kent zijn eigen 'gebruiks'-geschiedenis. In 1269 stond hier al een kerk, die in 1303 tot kapittelkerk werd verheven, wat betekent dat er wereldlijke geestelijken (kanunniken) aan verbonden waren. De huidige kerk werd begonnen in 1410. In de 15de eeuw werd de toren gebouwd en in de 16de eeuw de kooromgang, de Prinsenkapel en de Sacramentskapel.

De kerk werd niet alleen voor godsdienstige plechtigheden (bij tijden van katholieke, dan weer van protestantse signatuur) gebruikt maar ook voor andere grote bijeenkomsten. Op 31 december 1795 vergaderden de 'provisioneele representanten des volks van Bataafsch-Brabant' er, waarbij de vrijheid van Brabant werd afgekondigd. Tijdens diverse oorlogen fungeerde de kerk als opslagplaats, paardenstal en ziekenboeg. Nu vinden er voorstellingen, concerten en tentoonstellingen plaats en is het een gewilde trouwlocatie.

19

De gotische kerktoeren is al van ver buiten Breda te zien, wat betekent dat je vanaf de toren net zo ver kunt zien. Vandaag kun je – als je 12 bent of ouder – de toren ervaren als uitzichtpunt. Beklim de 286 treden naar de

derde trans op 60 meter hoogte. Luister daar naar de wijze gidzen van Gilde de Baronie, die je graag zullen wijzen op de vele monumenten die Breda rijk is.

BAKEN VAN MUZIEK

TOEN: KATHOLIEKE KERK
LATER: PROTESTANTSE KERK
NU: MULTIFUNCTIONEEL GEBOUW

VLIEGENDE TAPIJTEN

12 VAN AALST

CATHARINASTRAAT 14

12.00-17.00 UUR

- VERHALEN ELK HALFUUR

Wist je dat je bij Van Aalst in Het Hofhuys vliegende tapijten kunt kopen? Ga zelf maar kijken. En vliegen de oosterse tapijten je niet om de oren, dan toch zeker de oosterse sprookjes. Want op de stille binnenplaats tref je een verhalenverteller, die je vertellingen van 1001 nacht uit de doeken doet. Kom lekker in de sfeer en loop even rustig tussen de stapels tapijten door. Bewonder daarbij het middeleeuwse huis dat zich verscholen houdt achter de veel jongere gevel. Let vooral op het bakstenen traptorentje. Dat is heel zeldzaam! De eigenaar van de winkel weet er alles van. En de firma Van Aalst Perzische Tapijten zelf mag er ook zijn: die bestaat al ruim 150 jaar en is hofleverancier. Als die maar niet gaan vliegen!

TOEN: HOFHUIS
NU: HOFLEVERANCIER

INTIEME RUST

TOEN: BEGIJNEN
NU: DAMES

13 BEGIJNHOF

CATHARINASTRAAT 23-81

12.00-17.00 UUR

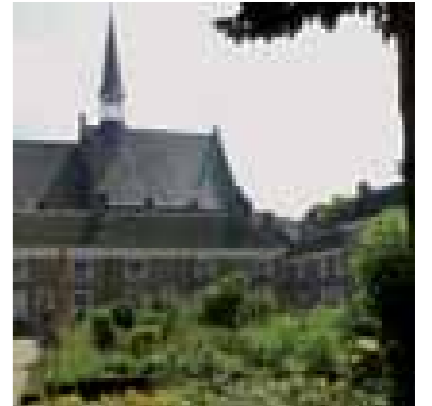
- CONCERT 12.30, 14.30 UUR

Een vredig plekje in de stad, dat is het Begijnhof vandaag de dag. Laat de serene sfeer in alle rust tot je doordringen en geniet. Loop het Begijnhofmuseum in en leer over het leven van de Begijnen die hier eeuwenlang leefden. Zij waren alleenstaande vrouwen

die een gezamenlijk religieus leven leidden, zonder de kloostergeloften af te leggen.

Bekijk ook de tentoonstelling 'Het Begijnhof door de ogen van Bredase kunstenaars', met hedendaagse werken, maar ook een nooit eerder tentoongestelde tekening uit 1729 van Andries Schoenmaker (Begijnenzaal, rechts achterin het hofje).

Slenter over de boekenmarkt (bij slecht weer in de Regentenkamer) en doe daar een onver-

wachte aankoop waar je geen spijt van zult krijgen. Ruik de geurige kruidentuin en vraag uitleg aan de gids van Gilde de Baronie.

Sinds 1267 lag er een Begijnhof bij het kasteel. Het werd in 1534-1535 naar deze locatie verplaatst. De huisjes zijn nog dezelfde als toen. De katholieke Begijnen moesten de Wendelinuskapel in 1590 afstaan aan de protestantse Waalse gemeente. Na het herstel van de godsdienstvrijheid in 1795 mochten de Begijnen weer een eigen kerk bouwen. De neoclassicistische Begijnhofkerk kwam er in de 19de eeuw. De 38 Begijnen vormden toen een zelfstandige, zéér kleine parochie, met een eigen pastoor.

Vandaag is in de kerk zeer gevarieerde muziek te beluisteren met orgel, blokfluit en Ria de Wolf op haar prachtig klinkende harp. Wees erbij! De intimiteit van het kerkje is nog altijd rustgevend.

Begijnen in den Hof (schilder Michael Jepkes)

PURE LIEDJES BIJ DE PAARDEN

TOEN: KOETSHUIS
LATER: KANTOOR
NU: WONING

14 KOETSHUIS

KAPUCIJNENHOF 38

12.00-17.00 UUR

- CONCERT 13.30, 14.30,
15.30, 16.30 UUR

Het Koetshuis wordt opgeluisterd met poëtische liedjes van TRIO con BRIO, de singer-songwriters Leon Weterings en Frans Ruskus. Hun muziek is puur en een tikje melancholiek, beïnvloed door country, folk en pop. Ook aan de teksten is genoeg te beleven. Het zijn bewerkingen van gedichten van bijvoorbeeld William Blake, Charles Bukowski en Jack Kerouac.

In het koetshuis staan geen koetsen meer. Het is nu een woonhuis. Maar dat was in de 18de eeuw wel anders. De elite kocht steeds meer koetsen. Die koetsen moesten getrokken worden door paarden. Die paarden aten hooi en werden gemend door koetsiers. Kortom: er waren stallen, hooizolders en koetsierswoningen nodig. In de smalle dwarsstraten tussen de hofhuizen werd het ene na het andere koetshuis gebouwd. In de toegangspoort tot het Kapucijnenhof zijn nog de schampstenen te zien die moesten voorkomen dat de koets in de bocht een stuk van de poort af reed. De grote schuifvensters in de linkerzijgevel zijn waarschijnlijk aangebracht toen rond 1925 het

koetshuis een nieuwe bestemming kreeg: het werd wachthuis van de commiezen, de beambten die de belastingen inden.

PETER PONTIAC TE GAST

TOEN: GASTHUIS, OUDEMANNENHUIS
LATER: CULTUREEL CENTRUM
NU: MUSEUM

15 GRAPHIC DESIGN

MUSEUM

BOSCHSTRAAT 22

12.00-17.00 UUR

Als er één gebouw in Breda staat dat veel functies heeft gehad, is dat wel het Graphic Design Museum. Het was na elkaar gasthuis voor bedevaartgangers, ziekenhuis, oudemanshuis en cultureel centrum. En nu: museum voor grafisch ontwerp. Oorspronkelijk was er niet meer dan een kapel met een slaaphuis voor bedevaartgangers. De vroegste vermelding is van 1246. Eind 13de eeuw werd de houten kapel vervangen door een romaanse kapel van baksteen. Tot ongeveer 1530 lag het complex buiten de muren van de stad (bij de Gasthuispoort!). In de 17de eeuw was het pand een oudemanshuis. In 1643 kreeg het een Hollandse classicistische voorgevel van de bekende steenhouwer Laurens Drijfhout.

De bewoners moesten behalve oud en man ook nog Bredanaar, redelijk gezond en fatsoenlijk zijn. Ze hielpen de 'vader' en 'moeder' van het tehuis met het huishouden en mochten niet met klompen de straat op.

Dat zou het aanzien van het huis aantasten. Het gebouw werd nog een paar keer gesloopt en herbouwd, op de gevel na.

In het museum is naast de uitdagende vaste opstelling een tentoonstelling te zien in het kader van het Stripfestival, met werk van

Peter Pontiac. Hij won de Marten Toonderprijs 2011. Wie opgroeide in de jaren '80 en '90 zal zijn werk herkennen van VPRO en OOR. De laatste jaren is zijn werk persoonlijker en daardoor nog pakkender geworden. Mis hem niet!

16 KELDER ONDER

LATOUR

VEEMARKTSTRAAT 31

EN SINT ANNA STRAAT 2.

12.00-17.00 UUR

► VERHALEN ELK HALFUUR

Kom griezelen bij de verhalen van Roald Dahl over wijnen, fijnproevers en butlers, in de middeleeuwse kelder die gespaard bleef tijdens de stadsbrand van 1534.

Vóór de grote stadsbranden bestond Breda grotendeels uit houten huizen, vaak met stenen kelders. Er wordt wel eens gedacht dat kelders zoals deze, die voorzien zijn van een langgerekt tongewelf, onderdeel zouden uitmaken van een stelsel van geheime gangen. Maar dat zijn spookverhalen, waarschijnlijk bedacht aan het begin van de 19de eeuw, de tijd van de romantiek. Men las verhalen over stoere ridders die bevallige jonkvrouwen uit geheimzinnige kastelen moesten redden. Door geheime gangen natuurlijk! En dan sloeg de fantasie wel eens op hol.

Ook bij het gemeentebestuur trouwens, dat in de eerste helft van de 20ste eeuw nog een wichelroedenloopster liet komen om zogenaamde geheime gangen onder de stad terug te vinden.

Minstens zoveel fantasie vertonen de verhalen van Roald Dahl, zeker als ze verteld worden door de vertellers van de Bredase Vertelkring. Wees er snel bij, want er is niet heel veel plaats!

TOEN: OPSLAGPLAATS
NU: PROEFLOKAAL

ZWIJMELLEN IN DE WIJNKELDER

KLOOSTER EN CRADLE

TOEN: ???
NU: STARTERSLOCATIE

Sedert 1 juli waait er een nieuwe wind door het gebouw en kunnen belangstellenden de prachtige kloosterbogen komen bekijken.

Nieuwe tijden vragen om nieuwe manieren van kijken en denken. Leer nu hoe je materialen slim kunt hergebruiken in de workshop *Cradle to cradle*: van glazen pot tot hippe lamp, van cd-hoesje tot kunstwerk.

17 KICKSTART

CATHARINASTRAAT 87

12.00-17.00 UUR

► RONDLEIDINGEN

► WORKSHOP

CRADLE TO CRADLE

Uit een oorkonde uit 1440 blijkt dat Johanna van Polanen een klooster wilde stichten bij Huize Valkenberg. Haar zoon vond dit plan veel te duur en wilde alleen een kapel laten bouwen. Dat werd de Wendelinuskapel die we nu kennen als Waalse Kerk. Een paar jaar geleden is bouwkundig onder-

zoek verricht in het pand Catharinastraat 87. Dat leidde tot de onverwachte ontdekking van twee prachtige gotische bogen met dezelfde bakstenen profielen als de ramen van de Waalse Kerk. De vorm en de grootte van de bogen passen prima bij een kloostergebouw, maar het is niet zeker of ze daar ook bij hoorden. We weten ook niet of het klooster dat Johanna zo graag wilde ook echt is gebouwd.

Op de plaats waar sinds kort Kickstart is gevestigd stond in het begin van de 20ste eeuw nog een fabriek voor militaire passamenten, later werd het een meubelzaak. Na een brand is het in 1990 herbouwd en heeft sindsdien veel verschillende functies gehad.

de goedkeuring van het toenmalige Ministerie van Waterstaat). Hij was van 1853 tot 1875 kathedraal van het bisdom Breda. Een functie die de kerk sedert 2001 weer vervult. De kerk werd gebouwd in 1836-1837 naar het ontwerp van de protestantse architect Pieter Huijsers. De meubels en het interieur

van het huidige liturgisch centrum werden ontworpen door Eloi Koreman. In een ruimte waar het altaar in de grond kan zinken, staat een haiku die verwijst naar het zeer oude eikenhout van het altaar: Tweeduizend jaar ver / Droeg ik zingend blad / Glashelder daalt het: luister.

18 SINT ANTONIUSKERK
SINT JANSTRAAT 16
12.00-17.00 UUR
-CONCERT DE WINDH
13.30, 14.30, 15.30,
16.30 UUR

De Windh is een Tilburgs vocaal ensemble dat iets bijzonders maakt van elke voorstelling. Het beste koor van Nederland (Nederlands Koorfestival) voert alleen de werken uit van huiscomponist Frans van Hoek. Deze zijn geïnspireerd op oude polyfonie. Als een middeleeuwse monnik maakt hij bruegheliaanse striptekeningen in de kantlijnen van zijn partituren. Tussendoor vult orgelspel de kerk. Je komt ogen en oren tekort.

De rooms-katholieke Sint Antoniuskerk is de grootste waterstaatskerk in Breda (gebouwd met rijkssteun en daarmee afhankelijk van

ZINGEND BLAD

DE WERELD EEN DANSVLOER

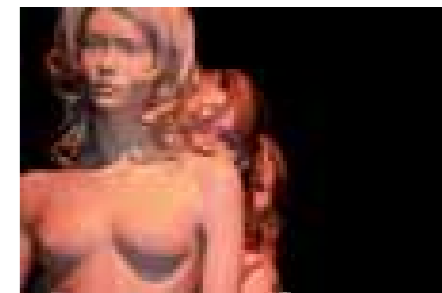
TOEN: KAPEL
STRAKS: ??????

19 KAPEL
NIEUWSTRAAT 27-29
12.00-17.00 UUR
-DANS 13.00, 14.00,
15.00, 16.00 UUR

Aan de Nieuwstraat bevindt zich een rij hofhuizen (middeleeuwse adellijke woningen). Het pand op de hoek van de Waterstraat is Huis Waalwijk. Het tweede is Huis Bruheze. Het derde, met het torentje, is het bekende Huis Assendelft. Nieuwstraat 29, gedegradeerd tot fabriekje voor zeep en olie, werd in 1899 gekocht door de Eerwaarde Zusters Recollectinen van de Onbevleete Ontvangenis der congregatie van Roosendaal. Ze sloopten het pand en bouwden een klooster met een neogotische kapel. De scholen waar de nonnen lesgaven stonden aan de overkant van de straat. Ze gingen naar hun leslokalen via een tunnel die onder de straat door liep, om niet de straat op te hoeven.

De kapel ligt er nu verlaten bij. De ontkerkelijking heeft zijn tol geëist. Maar Dansnest laat zich daardoor juist inspireren. Ga kijken naar de choreografie van Neel Brans en Nana van Moergestel op basis van de rijk gekleurde vloerpatronen van de lege kapel. De beweging in de vormen is vertaald naar een ontregelende dans waarin de bezoeker ongemerkt wordt opgenomen.

20 GALERIE ECKER
MARKENDAALSEWEG 18
12.00-17.00 UUR

Op de hoek van de Markendaalseweg en de Achterom staat een smal, diep gebouw, bekend als 'de fabriek'. Het achterste gedeelte van gele baksteen is het oudste (1829). Het rood bakstenen deel is van 1866. Het werd gebouwd als fabriek voor koeharentapijten: smal en hoog, opdat de tapijtwerkers veel daglicht hadden. Dit is de oudste vorm van fabrieksbouw. Later werden fabrieken lager en breder. Het gebouw diende enige tijd als fabriek voor elektrische onderdelen, tabaks-fabriek en locatie van een handel in las-benodigdheden. In 1987 bood de gemeente het pand aan als atelierruimte aan de kunstenaar Hein Koreman, die veel beelden maakte voor Breda. Sinds die tijd is het atelier. In 1995 kreeg het de Brabantse Monumenten-prijs. Op de begane grond is nu ook een kunstgalerie geopend, Galerie Ecker. Boven bevinden zich atelierwoningen.

Grijp je kans en laat je rondleiden door een gids van Heemkundekring Engelbrecht van Nassau.

DE FABRIEK

**TOEN: FABRIEK
NU: GALERIE EN ATELIER**

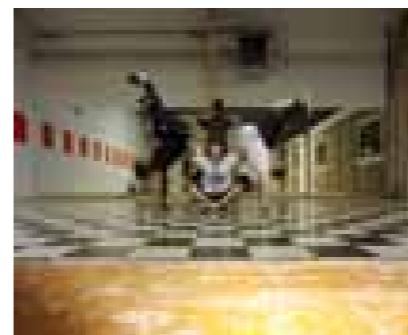
VECHTEN TEGEN MOLENS

**TOEN: PAKHUIS
LATER: FIETSENBERGING
STRAKS: KANTOOR**

21 PELMOLEN
JAN VAN POLANENKADE 26
- BREAKDANCE 13.00,
14.00, 15.00, 16.00 UUR

De Bredase Breakdancegroep Brainstormer liet zich inspireren door dit wonderlijke monument en gaat de 'battle' aan met de geschiedenis van de Pelmolen. Het gebouw is al van alles geweest, van graanpakhuis, via opslagplaats, tot fietsenberging van de politie. Door dans wordt de wat onherbergzame atmosfeer van het gebouw omgezet in een spannende kunstruimte.

De Pelmolen werd gebouwd in 1688 door Jacobus van Vechelen als graanpakhuis voor zijn pelmolen. De molen verdween, het pakhuis en de naam bleven. Het pand is in 2009 gekocht door NV Stadsherstel Breda en zal gerestaureerd worden.

TERRAZZO EN IJS

**TOEN: IJSFABRIEK
LATER: TERRAZZOFABRIEK
STRAKS: KANTOOR**

22 DE NOORDPOOL

JAN VAN POLANENKADE 28

12.00-17.00 UUR

Ijsfabriek De Noordpool verradt haar oorspronkelijke bestemming in een cementen opschrift. De fabriek werd gebouwd in 1907-1908. Er werden ijsblokken gemaakt voor de Bredase slagers. In 1938 kwamen er nieuwe koelssystemen en verloor de fabriek zijn klandizie. Vanaf 1934 zat terrazzobedrijf Gebroeders Mion lange tijd in het pand. Naast de voormalige fabriek staat overigens nog een rijtje zeer zeldzame arbeiderswoningen uit 1687.

De Noordpool wordt binnen afzienbare tijd gerestaureerd. Grijp dus je kans om het nog in de huidige staat te zien. Het gebouw komt helemaal tot leven als je hoort hoe mensen die een band met het gebouw hebben hun oude en nieuwe verhalen vertellen – bijvoorbeeld als ex-medewerker, buurtbewoner of toekomstdromer. De geoefende verhalen-boven-waterhalers van B_inmotion duiken met hen de geschiedenis in aan de hand van foto's en spullen van vroeger en nu. Daarbij wordt een oude reclamefilm vertoond van het terrazzo-bedrijf Gebroeders Mion. Genoeg te beleven dus in de Ijsfabriek. En het is er met deze hartverwarmende activiteiten echt niet koud.

23 POSTKANTOOR

EN -TOREN

OUDE VEST 2+4

12.00-17.00 UUR

↳ CONCERT 13.30, 14.30,
15.30, 16.30 UUR

Het toch al zo mooie Postkantoor wordt nog eens opgepept door optredens van The Juicers met hun jive-rock die de jaren '50 doen herleven. Swing mee op de jump'n jive met stampende contrabas, kwetterende saxofoon en stuijterend gitaarspel. Met ongetemde passie gaat deze band helemaal terug naar de 'roots' van de popmuziek.

Neem ook een kijkje bij de tentoongestelde liefdesbrieven en haatmails die opgedragen

zijn aan Bredase gebouwen. Die worden op gezette tijden van Hotel Apollo naar hier vervoerd per postiljon d'amour. Beide gebouwen zijn voor een dag weer postkantoor. (Zie p. 10)

Het postkantoor werd ontworpen in 1950 door F.E Röntgen en M. Bolten van de Rijksgebouwendienst. In die tijd zou de Oude Vest deel uit gaan maken van een geplande

ringweg. Daarom werden er verscheidene grote gebouwen neergezet, soms met een indrukwekkende toren als deze. Bovenin is een prachtig uitzicht over de stad te bewonderen.

**TOEN: POSTKANTOOR
NU: BEDRIJFSVERZAMELGEBOUW
STRAKS: ????**

PASSIE IN HET POSTKANTOOR

ILLUSTRER NONNEN- KAZERNECASINO

**TOEN: NONNENKLOOSTER
LATER: HOGESCHOOL, KAZERNE
NU: CASINO**

het gebouw gesplitst in woningen en werd in de kerk hooi opgeslagen. In 1814 werd het klooster verbouwd tot kazerne. In 2000 kocht Holland Casino het gebouw voor één symbolische gulden. Voorwaarde was een grondige restauratie van het gebouw. Sinds die ene gulden aan het rollen is gegaan staat het spel niet meer stil!

Ga mee met de rondleiding en hoor en zie meer over deze rijke geschiedenis van een zeer oud gebouw.

24 HOLLAND CASINO
KLOOSTERPLEIN 20
13.00-17.00 UUR
LET OP: BOVEN DE 18,
GELDIGE LEGITIMATIE
VERPLICHT
• RONDLEIDING ELK
HALFUUR

Het is een wonderlijke combinatie, de gebruiksgeschiedenis van dit gebouw.

Van nonnenklooster tot opleidingsinstituut, van kazerne tot casino. Al in 1295 werd hier een klooster van de zusters Norbertinessen gebouwd: Sint Catharinadal. Het gebouw dat nu nog te zien is, is enkele eeuwen minder oud, en wel uit 1504, maar ook hier hebben de zusters gewoond, tot ze vertrokken naar Oosterhout in 1645. Er kwam een Illustere School (een voorloper van de universiteiten) waar vooral hervormde predikanten werden opgeleid. Deze werd echter in 1669 alweer opgeheven, waardoor Breda de kans misliep om universiteitsstad te worden. In de 17de en 18de eeuw werd

MEE NAAR CHASSÉ

**TOEN: KAZERNE
NU: MUSEUM**

25 BREDA'S MUSEUM
PARADE 10-14

12.00-17.00 UUR

In Breda's Museum is een nieuwe expositie over de geschiedenis van Breda in de Tachtigjarige Oorlog te bewonderen, 'De Stercke Stadt Breda'. Je ziet er een groot model van het Turfschip van Breda en zijn bemanning, maquettes van het kasteel van Breda en van de vestingstad, belegeringskaarten, schilderijen, tekeningen en wapens. Rode draad is de relatie met het huis van Oranje-Nassau. De hoofdrolspelers kijken vanaf de wanden toe: Willem van Oranje, de prinsen Maurits

en Frederik Hendrik, hun grootste tegenstanders Alva, Parma en Spinola en vele anderen.

De Chassékazerne is gebouwd in 1898-1899. De voorgevel met zijn hoektorentjes, kantelen en imitatieschietgaten moest een militaire indruk geven. Deze architectuur wordt neorenaissance genoemd en was in de negentiende eeuw min of meer de officiële stijl voor overheidsgebouwen. Bij de bouw is beton toegepast, voor die tijd zeer modern. De naam komt van generaal Baron Chassé (1765-1849).

In 1993 verloor de kazerne zijn militaire functie. In 1994 en 1995 verbleven er asiel-

zoekers. Vervolgens trokken het Breda's Museum, het Stadsarchief en het Archeologisch Depot van de gemeente erin. Hoe zal het er hier over 10 jaar uit zien?

26 ARCHEOLOGISCH

DEPOT

INGANG POORT TUSSEN
KEIZERSTRAAT 7 EN 9

- OPGRAVING VOOR
KINDEREN 12.00-17.00
- RONDLEIDINGEN DEPOT
VANAF 12.00 UUR
- KAARTJES VOOR RONDLEI-
DINGEN GROTE MARKT

Dit is een unieke kans om een kijkje te nemen in het Archeologisch Depot van de gemeente, dat normaal niet open is. Wat gebeurt er eigenlijk met de knopen, scherven, gespen, bouwresten en munten die archeologen vinden? Laat je rondleiden door professionele archeologen en vrijwilligers en ervaar de rijkdom van alle verzamelde kennis over de stad. Denk mee over de beste interpretatie van de gegevens. Verwonder je over vreemde vondsten.

Kinderen kunnen op de binnenplaats zelf graven naar archeologische voorwerpen. Wat is dat rare ronde dingetje? Waar was dat voor bedoeld? Een pispot, een bloempot of toch een kookpot? Zoek het maar uit!

TOEN: KAZERNE
NU: ARCHEOLOGISCH DEPOT

WAT LIGT DAAR?

27 POPPODIUM MEZZ

KEIZERSTRAAT 101

12.00-17.00 UUR

▸ CONCERT 13.00, 14.00,
15.00, 16.00 UUR

Het huidige Mezz is een bijgebouw van de Chassékazerne, het enige dat niet gesloopt is. Oorspronkelijk was dit het kantinegebouw (de mess) voor onderofficieren en soldaten. Het is voorzien van een veranda die aan honderden manschappen een aangename zitplek verschafte. Hiervóór lag een mooi parkje met een muziekkiosk, waar het muziekkorps concerten gaf. In 1993 verloor

de Chassékazerne zijn militaire functie. Enkele jaren later werd de kantine verbouwd tot poppodium. Er werd een concertzaal aangebouwd voor 650 bezoekers in de vorm van een koperen blob, ontworpen door Erick van Egeraat. De term blob staat voor een kloddervorm die ontstaat na het aanklikken van een wolk willekeurige punten in een ontwerpprogramma. Tevens verwijst hij naar de computerterm BLOB (binary large object). Klodder of niet, het is een gewaagd ontwerp. Bekijk het vandaag en geniet in het oude gedeelte van de hypermoderne Nina Giampaolo. Zij komt er zingen en spelen met haar magische elektronische muziek. Dit meemaken is een belevenis op zich!

VAN MESS TOT MEZZ

TOEN: ONDEROFFICERSMESS
NU: CONCERTPODIUM

28 STADSGALERIJ

OUDE VEST 34

12.00-17.00 UUR

▸ DEBAT 14.00-16.00 UUR

Geschied- en Oudheidkundige Kring van Stad en land van Breda 'De Oranjeboom' geeft acte de présence met een podium voor debat, ontmoeting en dialoog. Praat mee over de manier waarop gebouwen een nieuwe functie kunnen krijgen en hoe dat aangepakt zou moeten worden. Mag het 'nieuwe wijn in oude zakken' zijn, of doet dat geen recht aan moderne ideeën over duurzaamheid, maatschappelijk verantwoord ondernemen en *cradle to cradle*? Bepaalt de economie de bestemming van erfgoed? Welke voorbeelden en uitzonderingen kennen we? De kring kijkt ook naar zichzelf en vraagt zich hardop af welke rol zij kan spelen in de ontwikkeling van de openbare ruimte. De stellingen worden besproken in korte tweegesprekken met publiek dat zich zeker ook in de discussie mag mengen. Haak gerust aan!

StadsGalerij Breda, op de grens van het Nonnenveld en de Oude Vest is gebouwd in 1682 als ruiterswacht. Als er bij de hoofdwacht aan de Grote Markt alarm geslagen werd, waren hier ruiters aanwezig die in actie konden komen. Toen de wachtfunctie niet meer nodig was kreeg het gebouw andere invullingen. Na de Tweede Wereldoorlog was het een garage voor jeeps met

de fantasierijke naam Gebouw F, en ook de naam Bomhuis zal velen bekend in de oren klinken. Sinds 2005 is StadsGalerij Breda er gevestigd, een kunst- en culturele instelling. Gewoon allemaal hetzelfde gebouw dus... Vanaf vandaag is dat helemaal duidelijk. Tijdens Open Monumentendag is er in de StadsGalerij een expositie met werk van Rogier Ruys en Mark Molenschot.

'Silence' van Rogier Ruys

TOEN: RUITERWACHT
LATER: GARAGE
NU: KUNSTGALERIJ

RUITERWACHT OP HET NONNENVELD

29 DE VISHAL BIJ RESTAURANT BINNEN

HAVEN
12.00-17.00 UUR

▸ SALSAWORKSHOPS
▸ ZOUKDEMONSTRATIE EN
-WORKSHOP

Verse vis! Hier werd tot 1940 de verse vis geveild onder de Toscaanse zuilen. De hal wordt nog niet genoemd in een beschrijving van Breda uit 1744 en de oudste tekening waar hij op staat is van 1831. Ergens daartussenin moet hij gebouwd zijn. De twee

binnenste zuilenrijen zijn in 1906 afgebroken, waarbij de kap is vernieuwd. De Vishal komt in Zuid-Amerikaanse sferen als ZoukMotion er komt dansen. Doe mee en leer meteen de basis van salsa of zouk. Kijk de kunst af van ervaren dansers. En daarna: vrij dansen!

TOEN: VISHAL
NU: TERRAS

ZOUK EN VIS

DUIK IN HET DUISTER

SPINOLABOOT,
SPANJAARDSGAT, HAVEN
19.00-22.00 UUR,
LAATSTE START 20.30 UUR

10 september 2011. Het is avond. Het lijkt stil, maar wie goed luistert hoort morren, klagen en piepen. Wie zijn dat? Of liever, wat zijn dat? Het lijkt wel of de klachten uit een oud gebouw komen. Muren schuiven, pijpen knarsen, deuren kraken en vloeren zuchten. Het is het stadhuis! Het Stadhuis is niet gelukkig. Ooit was het heel belangrijk, maar nu niet meer, en daar is het boos en verdrietig om. Je zou het wel willen helpen, maar het houdt koppig zijn deuren dicht. De stad staakt.

Help het gebouw met lieve boodschappen en complimentjes. Dan krijgt het weer zelfvertrouwen en gaan de deuren misschien toch nog open. Verzamel lieve briefjes en zorg dat alles weer in orde komt met de stad en zijn Stadhuis. Word pandenfluisteraar, en je zult merken dat gebouwen echt kunnen spreken. Duik mee in de duisternis van een stad waar de panden het voor het zeggen hebben. Luister naar de stenen en geef boodschappen door. De Stakende Stad is een spannende speurtocht langs monumenten die normaal gesloten zijn voor kinderen van alle leeftijden.

DE STAKENDE STAD

Begin bij de Spinolaboot in de Haven. Daar krijg je alles mee wat je nodig hebt om zelf een goede pandenfluisteraar te worden. Neem je ouders, zussen, broers, neven, nichten, burens, oma's, opa's, kinderen en kleinkinderen mee en beleef de stad als nooit tevoren.

Wat maak je mee?

- ...je schrikt je rot als een gebouw tegen je begint te praten
- ...je brengt een belangrijke boodschap over die niet verloren mag gaan
- ...je leert héél goed luisteren
- ... je leert hééééééél zachtjes fluisteren
- ...je helpt een bruidspaar uit de brand!

Colofon

Opdrachtgever

Wilbert Willems, Wethouder Mobiliteit,
Duurzaamheid en Cultuur Breda
Johan Hendriks, Bureau Cultureel Erfgoed,
Gemeente Breda

Organisatie en communicatie

Carla Jansen, Marbles
Renske Eernisse, Gemeente Breda
Miranda Dahlhaus

(Bouw)historische bijdragen

Marc Berends, Gerard Otten en Diewert Berben,
Gemeente Breda

Tekst programmaboekje

Monique Janssens, JT&P Communicatie

Stripfiguren

Studio Dick Heins

Vormgeving programmaboekje

Maaïke Klijn, Studio Maaïke Klijn

Aan het programma van de Open Monumentendag Breda 2011 werkten ook mee:

- B_in motion
- Breda Promotions
- Gebouw F
- Gilde de Baronie
- Geschied- en Oudheidkundige Kring van Stad
en Land van Breda 'De Oranjeboom'
- Heemkundekring Engelbrecht van Nassau
- Klokkenluiders Gilde Breda
- Lokaal 01
- Marcel Hermans, stichting Zwierige Zaken
- Stichting Historische Verzameling KMA
- Stichting Orgelconcerten Breda
- Stichting Worstenbrood
- Verhalenboerderij Arcadia
- WonenBreburg

Verder bedanken opdrachtgever en organisatie
de eigenaren en beheerders van de opengestelde
panden en alle vrijwilligers, die deze dag tot
een succes maken.

Contact

openmonumentendag@breda.nl

Zie ook

www.openmonumentendagbreda.nl
www.openmonumentendag.nl
www.bredabestebinnenstad.nl
www.vvbreda.nl
www.uitinbreda.nl

